

فناوری اطلاعات در مدیریت ریسک بازار سرمایه

دکتر علی صباغیان

عادلہ سادات فاطمی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فناوری اطلاعات در مدیریت ریسک

بازار سرمایه

تالیف:

دکتر علی صباغیان

عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد نراق
عضو باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان واحد نراق

عادلہ سادات فاطمی

انتشارات موجک

سرشناسه: صباغیان، علی، ۱۳۴۸ -

عنوان و نام پدیدآور: فناوری اطلاعات در مدیریت ریسک بازار سرمایه / تألیف علی صباغیان، عادلہ سادات فاطمی.

مشخصات نشر: تهران: انتشارات موجک، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری: ۱۰۹ ص.: مصور، جدول.

شابک: ۸-۰۵۷-۹۹۴-۶۰۰-۹۷۸، ۲۷۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: کتابنامه: ص. [۱۱۵] - ۱۱۸.

موضوع: مدیریت ریسک مالی -- ایران -- نمونه پژوهی

موضوع: Financial risk management -- Iran -- Case studies

موضوع: بازار سرمایه -- ایران -- نمونه پژوهی

موضوع: Capital market -- Iran -- Case studies

شناسه افزوده: فاطمی، عادلہ سادات، ۱۳۵۸ -

رده بندی کنگره: ۱۳۹۸ ف۲ص/HD۶۱

رده بندی دیویی: ۶۵۸/۱۵۵۰۹۵۵

شماره کتابشناسی ملی: ۵۶۷۴۴۹۴

انتشارات موجک

تلگرام: ۰۹۰۱۷۶۷۲۵۰۲ کانال: telegram.me/mojak1

تلفن مرکز بخش: ۰۲۶۳۲۴۰۳۵۱۶ - ۰۲۶۳۲۴۰۳۵۱۳ - ۰۲۱۶۶۱۲۷۵۹۳

ایمیل: mojakpublication@yahoo.com

سایت: www.mojak.ir

عنوان: فناوری اطلاعات در مدیریت ریسک بازار سرمایه

تألیف: دکتر علی صباغیان، عادلہ سادات فاطمی

طراح جلد: سیده زهرا روشنایی

مشخصات ظاهری: ۱۰۹ صفحه، قطع وزیری

چاپ اول: بهار ۱۳۹۸، تیراژ: ۵۰۰ جلد

قیمت: ۲۷۰۰۰۰ ریال، شابک: ۸-۰۵۷-۹۹۴-۶۰۰-۹۷۸

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر برای انتشارات موجک محفوظ است. هیچ شخص حقیقی و حقوقی حق چاپ و تکثیر این اثر را به هر شکل و صورت اعم از فتوکپی، چاپ کتاب و ... را ندارد. متخلفین به موجب بند ۵ ماده قانون حمایت از ناشرین تحت پیگرد قانونی قرار می گیرند.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
پیشگفتار	۱
مقدمه	۳
فصل اول: فناوری اطلاعات در سازمان	۵
۱-۱ تأثیر فناوری اطلاعات بر سازمان	۵
۲-۱ دسته‌بندی فناوری اطلاعات در سازمان	۷
۳-۱ کاربرد مدیر فناوری اطلاعات در سازمان	۹
۴-۱ سازمان‌های بهره‌مند از فناوری اطلاعات	۹
فصل دوم: مدل‌های مختلف فناوری اطلاعات	۱۱
۱-۲ نظریه عمل مستدل (کنش عقلایی)	۱۱
۲-۲ نظریه رفتار برنامه‌ریزی شده	۱۳
۳-۲ مدل پذیرش فناوری	۱۴
۴-۲ مدل انتظار-تائید	۱۷
۵-۲ مدل تناسب بین وظیفه و فناوری اطلاعات	۱۸
فصل سوم: فناوری-سازمان-محیط	۲۱

۳-۱ چهارچوب فناوری-سازمان-محیط ۲۱

۳-۲ چهارچوب تناسب بین افراد، وظیفه و فناوری ۲۲

فصل چهارم: مدیریت ریسک ۲۷

۴-۱ مفهوم مدیریت ریسک ۲۷

۴-۲ تعریف ریسک ۲۸

۴-۳ انواع ریسک بر مبنای رویکرد بنیادی ۲۹

۴-۴ انواع ریسک بر مبنای رویکرد مدرن (نظریه نوین پرتفوی) ۳۰

۴-۵ تقسیم‌بندی کلی ریسک ۳۴

فصل پنجم: ابزارهای مدیریت ریسک ۳۷

۵-۱ مدیریت ریسک ۳۷

۵-۲ ابزارهای مدیریت ریسک ۴۰

فصل ششم: مدیریت ریسک مالی ۴۵

۶-۱ تعریف مدیریت ریسک مالی ۴۵

۶-۲ پوشش ریسک ۴۷

۶-۳ انعطاف‌پذیری سرمایه ۴۸

فصل هفتم: انواع ریسک و روش‌های پوشش آن ۵۱

۷-۱ ریسک بازار اولیه ۵۱

۷-۱-۱ ریسک عدم جمع‌آوری وجوه نقد به میزان کافی ۵۱

۷-۱-۲ ریسک سوءاستفاده واسط از وجوه دریافتی ۵۱

۷-۱-۳ ریسک عدم فروش دارایی به واسط ۵۲

۷-۱-۴ ریسک عدم اجاره دارایی توسط بانی در مرحله بعد ۵۲

- ۲-۷ ریسک بازار ثانویه ۵۳
- ۱-۲-۷ ریسک نرخ سود با اجاره‌بها ۵۳
- ۲-۲-۷ ریسک اعتباری ۵۴
- ۳-۲-۷ ریسک تورم ۵۶
- ۴-۲-۷ ریسک عملیاتی ۵۷
- ۵-۲-۷ ریسک بازار ۵۷
- ۳-۷ انواع ریسک‌های بازار ۵۸
- ۱-۳-۷ ریسک نرخ ارز ۵۸
- ۲-۳-۷ ریسک نوسانات قیمت‌ها ۵۸
- ۳-۳-۷ ریسک نوسانات نرخ بهره ۵۸
- ۴-۳-۷ ریسک نقدینگی ۵۹
- ۵-۳-۷ ریسک سرمایه‌گذاری مجدد ۵۹
- ۶-۳-۷ ریسک اعمال اختیارات مهندسان مالی جهت طراحی ابزارهای مناسب ۶۰
- ۴-۷ ریسک‌های غیرمالی ۶۰
- ۱-۴-۷ ریسک سیاسی ۶۰
- ۲-۴-۷ ریسک دولت ۶۱
- ۳-۴-۷ ریسک قوانین مقررات ۶۱
- ۴-۴-۷ ریسک‌های مرتبط با دارایی ۶۲

فصل هشتم: سابقه بورس در ایران ۶۵

فصل نهم: تحقیقات فناوری اطلاعات در مدیریت ریسک ۶۷

- ۱-۹ پیشینه خارجی ۶۷
- ۲-۹ پیشینه داخلی ۶۸

فصل دهم: مطالعه موردی ۷۳

۷۳ ۱-۱۰ بیان مسئله

۷۴ ۲-۱۰ اهمیت موضوع

۷۵ ۳-۱۰ اهداف

۷۶ ۴-۱۰ فرضیه‌ها

۷۶ ۵-۱۰ مدل مفهومی

۷۷ ۶-۱۰ تعاریف واژگان کلیدی

۷۸ ۷-۱۰ روش تحقیق

۷۸ ۸-۱۰ جامعه آماری

۷۹ ۹-۱۰ حجم نمونه

۸۱ ۱۰-۱۰ ابزار گردآوری اطلاعات

فصل یازدهم: یافته‌ها ۸۵

۸۵ ۱-۱۱ تحلیل داده‌های جمعیت‌شناختی

۸۶ ۲-۱۱ تحلیل توصیفی متغیرها

۸۷ ۳-۱۱ آزمون کولموگروف-اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن متغیرها

۸۷ ۴-۱۱ بررسی مانایی متغیرها

۸۹ ۵-۱۱ آزمون ریشه واحد (ایستایی) گروه متغیرها

۹۰ ۶-۱۱ بررسی ضرایب همبستگی متغیرها

۹۲ ۷-۱۱ آزمون فرضیه‌ها

۹۸ ۸-۱۱ مدل نهایی

۹۸ ۹-۱۱ تأثیر ویژگی‌های جمعیت‌شناختی بر متغیرها

فصل دوازدهم: جمع‌بندی ۱۰۱

۱۰۱ ۱-۱۲ خلاصه کتاب

۱۰۱ ۱۲-۲ بحث و نتیجه گیری

۱۰۳ ۱۲-۳ پیشنهادها

۱۰۵ منابع

۱۰۵ منابع فارسی

۱۰۸ منابع انگلیسی

پیشگفتار

هدف از تالیف کتاب حاضر تعیین تأثیر فناوری اطلاعات در مدیریت ریسک در بازار سرمایه شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس تهران می‌باشد. کتاب حاضر از لحاظ روش تحقیق توصیفی و از لحاظ هدف از نوع کاربردی است. جامعه آماری برای روش پرسشنامه، شرکت‌هایی هستند که از سال ۱۳۸۸ تا نیمه اول ۱۳۹۴ به عضویت بورس اوراق بهادار تهران درآمده‌اند، حجم نمونه مورد نظر از طریق فرمول کوکران به تعداد ۱۴۰ شرکت به دست آمد. روش نمونه‌گیری از نوع خوشه‌ای می‌باشد. به منظور جمع‌آوری داده‌ها از دو پرسشنامه شامل: پرسشنامه استاندارد مدیریت ریسک فواکه دارای ۳۸ گویه و پرسشنامه استاندارد فناوری اطلاعات چانویاس دارای ۴۰ گویه که پرسشنامه‌های فوق دارای طیف پنج‌گزینه‌ای مقیاس لیکرت می‌باشد، استفاده شده است. داده‌های گردآوری‌شده از طریق پرسشنامه، وارد سیستم نرم‌افزار SPSS ۲۱ گردید. برای تحلیل استنباطی متغیرها و به منظور تجزیه و تحلیل آماری داده‌ها از آزمون‌های مختلف آماری شامل آزمون همبستگی و رگرسیون استفاده شد. نتایج تحقیق نشان داد، فناوری اطلاعات بر مدیریت ریسک و ابعاد آن (ریسک بازار اولیه، ریسک بازار ثانویه و ریسک غیرمالی) تأثیر دارد.

شیوه سازماندهی کتاب حاضر به صورت زیر می‌باشد.

مقدمه

فصل اول: فناوری اطلاعات در سازمان

فصل دوم: مدل‌های مختلف فناوری اطلاعات

فصل سوم: فناوری-سازمان-محیط

فصل چهارم: مدیریت ریسک

فصل پنجم: ابزارهای مدیریت ریسک

فصل ششم: مدیریت ریسک مالی

فصل هفتم: انواع ریسک و روش‌های پوشش آن

فصل هشتم: سابقه بورس در ایران

فصل نهم: تحقیقات فناوری اطلاعات در مدیریت ریسک

فصل دهم: مطالعه موردی

فصل یازدهم: یافته‌ها

فصل دوازدهم: جمع‌بندی

در پایان، به مصداق آیه شریفه من لم یشکر المخلوق لم یشکر الخالق، بر خودم فرض می‌دانم از محضر همه اساتید بزرگواری که در طول دوران تحصیل از محضر شریفشان بهره فراوان برده‌ام، و در مراحل گوناگون آماده‌سازی این کتاب من را یاری نموده‌اند، بویژه جناب آقای دکتر مصطفی حیدری هراتمه و خانواده عزیزم که نهایت همراهی و همکاری را داشته‌اند، صمیمانه تقدیر و تشکر نمایم.

دکتر علی صباغیان، عاذه سادات فاطمی

بهار ۱۳۹۸

دگرگونی اقتصاد جهانی طی دهه‌های اخیر و توسعه اقتصادی، موجب ابداع و تکامل ابزارهای متعدد مالی گردیده است. علاوه بر گسترش معاملات سنتی دارایی‌های فیزیکی و مالی، مبادلات مشتقات مالی نیز شتاب روزافزونی یافته است. انواع بسیاری از مشتقات مالی در سازمان‌ها اعمال می‌گردند که از طریق کنترل مکانیزم‌های مدیریت ریسک به ریسک‌های مالی اشاره دارند. بسیاری از مشتقات مالی، نسبتاً جدید بوده و نقش ویژه‌ای را در مدیریت ریسک ایفا کرده و استفاده از آن‌ها در سطح جهانی به سرعت گسترش یافته و مورد توجه بسیاری از شرکت‌ها قرار گرفته و در بین شرکت‌ها از اهمیت خاصی برخوردار است. این اهمیت از زیان‌های متأثر از موقعیت ابزار مشتقه می‌باشد. اگرچه علل اصلی این زیان‌ها نشان می‌دهد که این زیان‌ها در اثر استفاده از ابزار مشتقه نبوده، بلکه در اثر استفاده نابجا از این ابزارها است که اغلب به خاطر عدم توجه به ریسک مرتبط با آن می‌باشد.